

VEREENIGING
TER
BEOEFENING
VAN DE
KRIJGSWETENSCHAP.

Vertalingen en Overdrukken.

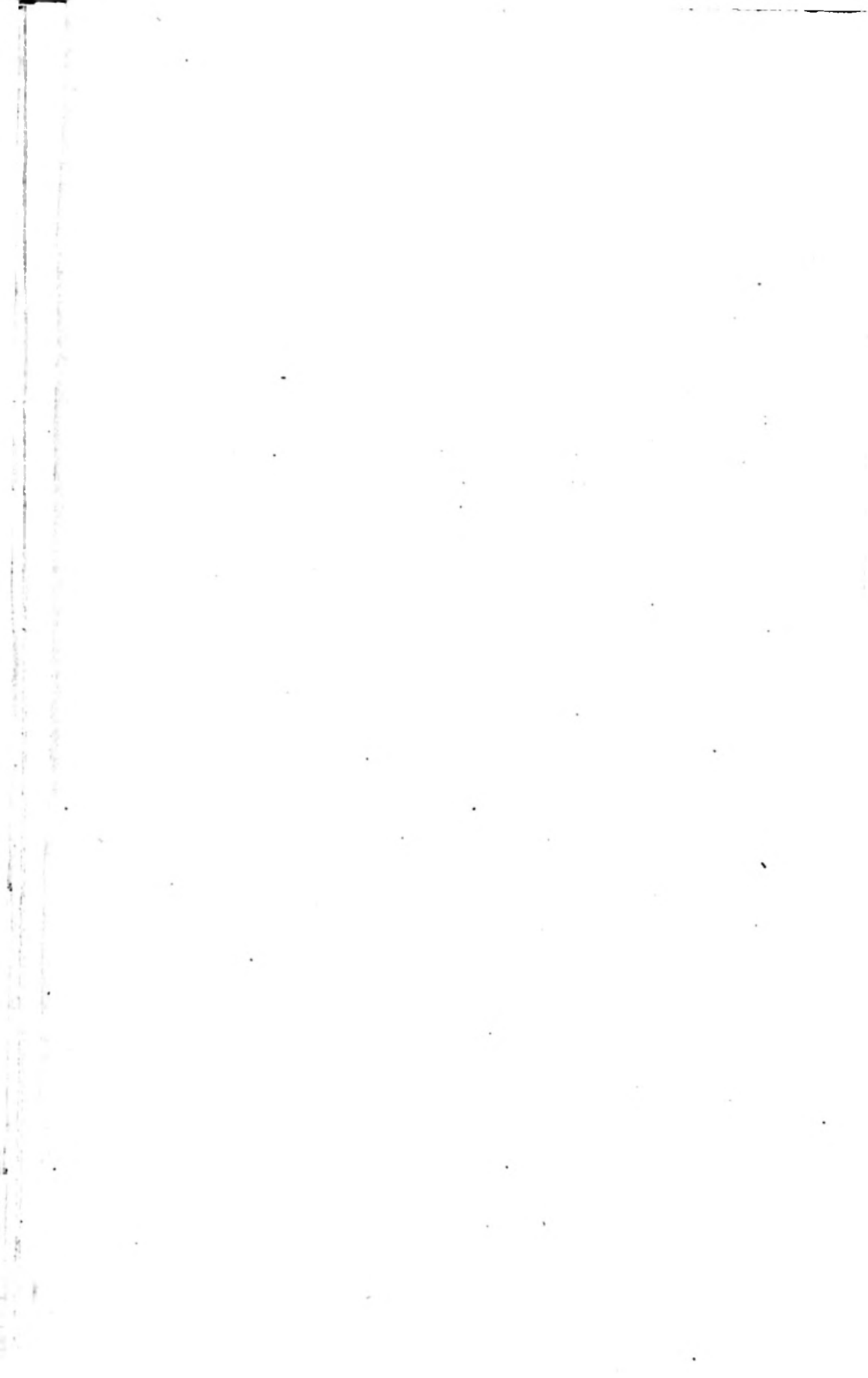
VIERDE SERIE.

VII.

Over den leeftijd en de bevordering der
Duitsche Officieren.

Vertaling van: *Les Conditions d'âge et d'avancement des Officiers en
Allemagne*, voorkomende in de „Revue militaire" Februari 1900.

's-GRAVENHAGE,
C. BLONMENDAAL.
1900.

Over den leeftijd en de bevordering der Duitsche Officieren.

Vertaling van: *Les Conditions d'âge et d'avancement des Officiers en Allemagne*, voorkomende in de „Revue Militaire” Februari 1900.

Den 1en Januari 1900 hield de Duitsche Keizer Wilhelm II in de groote zaal van het tuighuis eene toespraak tot de vereenigde officieren van het garnizoen van Berlijn, waarbij Z. M. aan den toestand van het Pruisische leger bij den aanvang der 19e eeuw volgender wijze herinnerde:

»Het roemvolle leger van Frederik den Grooten was op zijne lauweren ingeslapen, het was tot radzigheid toe opgegaan in de détailzaken van den dienst 1), het had generaals aan het hoofd door ouderdom verzwakt en ongeschikt voor den krijg. »Het officierscorps, verslapt door weelde en gemakzucht, was vermoeienissen ontwend en verblind door dwaze ijdelheid. »Kortom, dat leger was niet alleen niet voor zijne taak berekend maar het had zijne taak vergeten.”

Daarop de wording prijzende van het nieuwe Duitsche rijk, door zijn grootvader gesticht, vervolgde Wilhelm II:

»In de nieuwe eeuw, die wij ingetreden zijn, is het Uwe taak, mijne Heeren, de schoone eigenschappen, die onze voorgangers in staat stelden ons leger groot te maken, te behouden en toe te passen; dat zijn: eenvoud en bescheidenheid in het dagelijksch leven, onwankelbare trouw aan het vorstenhuis,

1) De nitdrukking door den Keizer gebezigd is nog meer sprekend: „Gamaschendienst”, slopkousendienst.

»toewijding van al uwe fysieke en moreele krachten aan een »rusteloozen arbeid tot ontwikkeling van het leger.»

Keizer Wilhelm II stelt dus het Pruisische officierscorps verantwoordelijk voor de nederlagen van het begin der 19e eeuw, doch schrijft evenzoo aan de officieren de overwinningen van 1866 en 1870 toe. En inderdaad, de kracht van een leger schuilt meer in de innerlijke waarde van zijne bestanddeelen dan in zijne getalsterkte en in het meest volmaakte materieel. Welnu, vooral in de legers van den tegenwoordigen tijd wordt de kern bijna uitsluitend vertegenwoordigd door het officierskorps. Belast met de opleiding der manschappen gedurende hun tijdelijk verblijf onder de wapenen, deelen de officieren hun min of meer den geest mede, die hen zelve bezielt; in het kort: van eene massa, zonder lichamelijke geoefendheid en zonder moreelen samenhang maken zij een leger.

Ten einde de energie der jongere en de ondervinding der oudere officieren op de beste wijze voor het algemeer belang te benutten beschouwt het Duitsche legerbestuur het als eene hoofdzak om onder de officieren de eerezucht en de lust tot werken in stand te houden. Is dat doel bereikt?

Om deze vraag op te lossen is er geen beter middel dan eens na te gaan hoe het verloop is van de carrière van den Duitschen officier; te onderzoeken welke de voorwaarden zijn tot bevordering, zooals die in de laatste jaren voor iederen rang heeft plaats gehad, en den leeftijd waarop die rang verkregen is.

Dit zal de strekking zijn van deze korte studie. De resultaten zullen wij door tabellen en cijfers weergeven. Deze laatste zullen minder dor schijnen, wanneer men bedenkt, dat daarin de redenen schuilen, die een billijke eerezucht kunnen rechtvaardigen of wel tot moedeloosheid kunnen leiden.

Wij zullen de bevordering in het Pruisische leger (het XIIIe Wurtembergsche korps daaronder begrepen), dat het grootste contingent van het Duitsche leger vormt (18 van de 23 armeekorpsen), omstandig nagaan; daarna zullen wij den toestand

der Saksische en Beijersche korpsen aan dien van het Pruisische leger toetsen.

De cijfers, in deze studie aangehaald, zijn getrokken uit twee periodieken, een soort van bijlagen op het officieele Jaarboek, die ancienneteitslijsten bevatten van de Officieren in de verschillende rangen en voor de verschillende wapens. De eene, de »Vollständige Dienstaltersliste", vroeger »Anciennetäts-Liste" genaamd, betreft alle contingenten van het Duitsche leger; zij heeft het voordeel dat van eenzelfde officier de datum der bevordering in iederen rang aangegeven wordt; de laatste uitgave is van Mei 1899. De andere, de »Dienstaltersliste", betreft alleen de Pruische officieren; behalve de ancienneteit in ieder wapen, geeft zij de naamlijst der Officieren in de verschillende regimenten, daarentegen worden alleen de data der bevordering tot den laatsten rang en tot dien van Tweede-Luitenant vermeld.

Deze laatste datum is van zeker belang en wel omdat geene enkele officieele noch niet-officieele ranglijst den datum van geboorte der Officieren in Duitschland vermeldt. 1) Om hunnen leeftijd te bepalen kan men alleen afgaan op de dagteekening van hunne aanstelling tot Tweede-Luitenant. Volgens de voorschriften kunnen de jongelieden tusschen hun 17e en 23e jaar tot Officier benoemd worden; doch moge al eens een enkele op zijn 17e jaar het brevet krijgen, de groote meerderheid wordt benoemd op 19 en 20jarigen leeftijd.

Hiervan uitgaande zijn de gemiddelde leeftijden der Officieren in deze studie bepaald geworden; zij zijn dus slechts op een jaar of zes maanden na nauwkeurig.

I. De ancienneteit en de leeftijd in de verschillende rangen.

De laatste uitgave der »Dienstaltersliste" is van kort geleden en geeft de positie der Officieren op 20 November 1899.

1) Eene uitzondering maakt het Saksische Jaarboek, dat de plaats en den datum van geboorte der Saksische officieren vermeldt van af den rang van Majoor.

De leeftijdsgrenzen, die men daaruit voor de verschillende rangen kan afleiden, zijn in de onderstaande tabel aangegeven:

A. Veldmaarschalken en Opperofficieren.

	Datum van bevordering van den oudste in den rang.	Leeftijd	
		van den oudste.	van den jongste.
Veldmaarschalken . .	Maart 1888	90 jaar	68 jaar
Generaals	September 1896	68 »	58 »
Luitenant-Generaals .	Januari 1895	60 »	51 »
Generaal-Majors . .	Juni 1896	57 »	47 »

De nestor der Duitsche opperofficieren is de Veldmaarschalk von Blumenthal; de voormalige Chef van den Generalen Staf van het IIIe Leger tijdens den oorlog van 1870, is in 1898 als Chef van de IIIe Leger-Inspectie vervangen door den Generaal von Walderssee, tegenwoordig de jongste der 7 Veldmaarschalken.

Er zijn 59 generaals (daaronder niet begrepen 12, die wel den rang hebben maar niet het tractement daaraan verbonden genieten). Onder deze zijn 24 vorstelijke personen, die geen dienst doen, en die eene geheel afzonderlijke bevordering maken; de getallen in de bovenstaande tabel betreffende de generaals, hebben alleen betrekking op de 35 overige generaals (meerendeels commandanten van legercorpsen of adjudanten van den Keizer).

In de getallen betrekking hebbende op de Luitenant-Generaals en de Generaal-Majors zijn eveneens weggelaten die betreffende vorstelijke personen.

B. Hoofdofficieren.

	Infanterie.	Cavalerie.	Veld- artillerie.	Vesting- artillerie.	Genie- en Spoorweg- troepen.	Trein.
--	-------------	------------	----------------------	-------------------------	------------------------------------	--------

Kolonels.

Datum van bevordering van	Maart 1897	Maart 1897	Maart 1897	Maart 1897	Maart 1897	April 1898
den oudste	55 jaar	54 jaar	53 jaar	53 jaar	53 jaar	57 jaar
Leeftijd van de oudsten . .	46 »	46 »	46 »	47 »	48 »	50 »
Leeftijd van de jongsten . .						

Luitenant-Kolonels.

Datum van bevordering van	Maart 1897	Maart 1897	Maart 1897	Maart 1897	Maart 1897	Dec. 1897
den oudste	52 jaar	52 jaar	51 jaar	50 jaar	50 jaar	54 jaar
Leeftijd van de oudsten . .	45 »	45 »	45 »	45 »	45 »	49 »
Leeftijd van de jongsten . .						

Majors.

Datum van bevordering van	Juni 1893	Juni 1893	Aug. 1893	Aug. 1893	Juli 1893	Sept. 1893
den oudste	50 jaar	50 jaar	50 jaar	49 jaar	49 jaar	54 jaar
Leeftijd van de oudsten . .	37 »	37 »	38 »	37 »	38 »	43 »
Leeftijd van de jongsten . .						

De jongste officieren in de verschillende rangen zijn op zeer zeldzame uitzonderingen na stafofficieren 1); wij zullen gelegenheid hebben hierop terug te komen, wanneer wij de omstandigheden der bevordering bespreken.

Bij het beschouwen van deze tabel is men getroffen door de regelmatigheid en de gelijkheid, die de data der bevordering en de leeftijden in de verschillende wapens te aanschouwen geven. De bijna volstrekte gelijkheid in datum van bevordering der oudste officieren van de verschillende wapens is een gevolg van de bevordering te beginnen met den rang van majoor over het geheele leger zonder onderscheid van wapen. De gelijkheid der leeftijden vloeit voort uit de groote ruimte, die aan het Duitsche legerbestuur wordt gelaten door het stelsel der bevordering „ohne Patentirung” (zonder brevet van den rang) en ook doordien de rang onafhankelijk is van de dienstbetrekking door een officier bekleed.

De latere uitreiking van het brevet geeft de gelegenheid om de bevordering in een wapen, dat teveel vóór zou zijn bij de anderen, te vertragen; wij zullen er later een voorbeeld van zien bij de bevordering tot den rang van Kapitein bij de Infanterie en de Veldartillerie. Wat de onderlinge onafhankelijkheid van rang en dienstbetrekking aangaat, dit is een maatregel, die veelvuldig in het Duitsche leger wordt toegepast.

Zoo zijn tegenwoordig:

Bij de Infanterie: 2 Kolonels brigadecommandant; 5 Luitenant-Kolonels commandeeren regimenten; daarentegen worden 6 bataljons Jagers door Luitenant-Kolonels aangevoerd.

Bij de Cavalerie: 16 Kolonels voeren een brigade aan, terwijl alle Luitenant-Kolonels en 18 Majoors regimenten commandeeren.

Bij de Veldartillerie: 18 Kolonels commandeeren een brigade, alle Luitenant-Kolonels, die in den troep dienen, en 19 Majoors voeren regimenten aan.

1) Een majoor der Vestingartillerie, thans bij den Generalen Staf, is pas Tweede-Luitenant van 1883 en zou bij gevolg ongeveer 35 jaar oud zijn geweest bij zijn bevordering.

Bij de reorganisatie van 1 October 1899 werd de toestand in dit wapen plotseling veranderd. Vóór dien datum was geen enkele Luitenant-Kolonel aan het hoofd van een regiment, 14 hoofdofficieren in dien rang commandeerden nog eene afdeling; het in het leven roepen van brigade- en regimentstaven bij de reorganisatie had tengevolge dat de hoofdofficieren der Artillerie een geheel anderen werkkring kregen, zonder stoornis te brengen in de bevordering der officieren van dat wapen. Deze bevinden zich nu in dezelfde conditie als hunne kameraden bij de Cavalerie.

C. Kapiteins en Luitenants.

Infanterie.	Cavalerie.	Veld-artillerie.	Vesting-artillerie.	Genie- en Spoorweg-troepen.	Trein.
-------------	------------	------------------	---------------------	-----------------------------	--------

Kapiteins.

Datum van bevordering van den ondst.	Sept. 1889	Sept. 1890	Sept. 1890	Aug. 1889	Juni 1889	Jan. 1890
Leeftijd van de ondsten . .	46 jaar	44 jaar	44 jaar	43 jaar	44 jaar	46 jaar
Leeftijd van de jongsten . .	31 »	31 »	31 »	31 »	32 »	32 »

Eerste-Luitenants.

Datum van bevordering van den ondst.	Sept. 1893	Sept. 1893	Jan. 1895	Sept. 1893	Sept. 1893	Maart 1894
Leeftijd van de ondsten . .	34 jaar	34 jaar	31 jaar	33 jaar	33 jaar	33 jaar
Leeftijd van de jongsten . .	25 »	26 »	26 »	26 »	26 »	26 »

Tweede-Luitenants.

Datum van bevordering van den ondst.	Aug. 1891	Jan. 1891	Febr. 1891	Aug. 1891	Dec. 1891	Dec. 1893
Leeftijd van de ondsten . .	28 jaar	28 jaar	27 jaar	28 jaar	27 jaar	25 jaar
Leeftijd van de jongsten . .			Gemiddeld	18 jaar		

De berekening van den leeftijd der jongste officieren is geschied, buiten beschouwing gelaten de officieren „ohne Patentirung“; daaruit kan men opmaken dat er eene bijna volstreckte gelijkheid bestaat in de behandeling van de verschillende wapens.

Wanneer men ook deze officieren (die „ohne Patentirung“) in rekening brengt, ondergaan de resultaten de volgende wijziging :

		Getal officieren „ohne Patentirung“	Leeftijd der jongsten.
Kapiteins	Infanterie . . .	50 . . .	30 jaar.
	Veldartillerie . .	150 . . .	29 „
Eerste-Luitenants	Veldartillerie	165 . . .	25 „
	Trein . .	22 . . .	24 „

Het voordeel dat deze categorie van officieren heeft is slechts oogenschijnlijk, want zij zullen hun brevet eerst na eenigen tijd krijgen (b.v. de Kapiteins der Infanterie in den loop van het jaar), hetgeen hen in dezelfde omstandigheden brengt, wat den leeftijd betreft, als hunne kameraden.

II. De bevordering.

De data en de getallen in de tabellen van het voorgaande hoofdstuk vermelden den uitersten leeftijd en de ancienneteit op dit oogenblik van de officieren van het Duitsche leger. Daaruit valt niet af te leiden :

1°. de gemiddelde tijd in iederen rang doorgebracht op het oogenblik der bevordering tot den naast hoogerem ;

2°. de gemiddelde leeftijd op het oogenblik der bevordering tot de verschillende rangen.

De volgende tabel geeft deze toelichtingen, als grondslag aannemende de benoemingen gedaan gedurende ten minste één jaar 1); wegens de regelmatigheid der bevordering in Duitsch-

1) De berekeningen noodig ter bepaling der getallen in de twee tabellen zijn gedaan met behulp van de „Vollständige Dienstaltersliste“, waarin

land gaan de verkregen resultaten door voor een veel grootere tijdruimte. Wat meer zegt, zij zijn op enkele maanden na toepasselijk op alle wapens — uitgezonderd op den Generalen Staf — dank zij de voorzorgen door het Duitsche legerbestuur genomen om allen gelijkmatig te doen opklimmen.

	Gemiddelde tijd in den rang doorgebracht.	Gemiddelde leeftijd op het tijdstip der benoe- ming in den rang.
Tweede-Luitenant . . .	8 jaar . . .	19 jaar.
Eerste-Luitenant . . .	6 » . . .	27 »
Kapitein	9 » . . .	33 »
Majoor	6 $\frac{1}{2}$ » . . .	42 »
Luitenant-Kolonel . . .	2 $\frac{1}{2}$ » . . .	48 »
Kolonel	3 » . . .	50 »
Generaal-Majoor . . .	3 $\frac{1}{2}$ » . . .	52 »
Luitenant-Generaal . . .	— » . . .	54 »

Hier valt op te merken dat, ten minste van af den rang van Majoor, het verschil der gemiddelde leeftijden voor twee opvolgende rangen niet den gemiddelden tijd weergeeft in den minderen rang doorgebracht; de reden ligt hierin dat niet alle officieren van een bepaalden rang den naast hooger rang behalen, en dat zij, die hem behalen, gewoonlijk de jongsten in leeftijd zijn 1).

Officieren van den Generalen Staf. — De officieren der verschillende wapens, die tot den Generalen Staf behooren, zijn in het algemeen bevoorrecht boven hunne kameraden. De cijfers, hieronder volgende, geven de bevordering van deze categorie

de bevordering der officieren voorkomt in al hunne rangen; de gekozen tijdruimte loopt van 1 Mei 1898 tot 1 Mei 1899, datum der laatste uitgave.

1) Namen wij als voorbeeld 6 officieren, die tot Majoor benoemd zijn: twee van 43, twee van 42 en twee van 41 jaar, dus gemiddelde leeftijd 42 jaar. Indien allen Luitenant-Kolonel werden, zou de gemiddelde leeftijd bij de bevordering tot dien rang blijkbaar zijn $42 + 6\frac{1}{2}$ jaar, (gemiddelde tijd in den rang van Luitenant-Kolonel doorgebracht), d. i. 48 $\frac{1}{2}$ jaar. Maar van de 6 Majoors zullen b.v. twee geen Luitenant-Kolonel worden, en wel de oudsten (die van 43 of van 42 jaar) en de vier anderen worden Luitenant-Kolonel op hun $41\frac{1}{2} + 6\frac{1}{2}$ jaar, d. i. 48e jaar.

van officieren aan; zij vertoonen, om zoo te zeggen, de minima in vergelijking met de gemiddelde getallen in de vorige tabel.

Officieren van den Generalen Staf.

	Gemiddelde tijd in den rang doorgebracht.	Gemiddelde leeftijd op het tijdstip der bevoor- dering tot den rang.
Kapitein	6 $\frac{1}{2}$ jaar . . .	32 $\frac{1}{2}$ jaar.
Majoor	6 $\frac{1}{2}$ „ . . .	39 „
Luitenant-Kolonel	2 $\frac{1}{2}$ „ . . .	45 „
Kolonel	3 „ . . .	47 $\frac{1}{2}$ „
Generaal-Majoor	3 $\frac{1}{2}$ „ . . .	50 „
Luitenant-Generaal	— „ . . .	53 $\frac{1}{2}$ „

Uit deze tabel ziet men dat de officieren van den Generalen Staf ongeveer 3 jaar vroeger Majoor worden dan hunne kameraden bij de regimenten; dit komt doordien in Duitschland de bevordering tot en met den rang van Majoor in het wapen geschiedt, in bepaalde gevallen zelfs in het regiment. Tengevolge der samenstelling van den Generalen Staf nu (om zoo te zeggen geen Eerste-Luitenants) en het grootere getal Majoors in verhouding tot dat der Kapiteins, krijgen de officieren van dien Staf een voorsprong van gemiddeld drie jaar om tot Majoor bevorderd te worden.

Dezen voorsprong moeten zij noodwendig voor het vervolg behouden, wijl de bevordering tot den rang van Luitenant-Kolonel en daarboven naar ancienneteit over het geheele leger geschiedt en niet meer in hun wapen. Om deze reden zijn de gemiddelde tijden, in de verschillende rangen doorgebracht, te rekenen van den majoorsrang, dezelfde voor de officieren van den Generalen Staf als voor die bij de regimenten.

Saksische en Beijersche Officieren. -- De bovenmedegedeelde resultaten hebben betrekking op de Pruisische en Wurtemberg-sche officieren; eene vergelijking der data van bevordering van de oudste officieren in iederen rang in Pruisen, Saksen en Beieren levert een gemakkelijk middel op om de positie der officieren van de verschillende contingenten na te gaan;

men kan daaruit afleiden dat de Saksische officieren van af den rang van Majoor een kleinen voorsprong op hunne Pruisische kameraden hebben.

Het Jaarboek van het Saksische leger (twee legerkorpsen), dat onlangs verschenen is en dat de positie der Saksische officieren op 1 Januari 1900 aangeeft, stelt ons in de gelegenheid om deze bewering waar te maken. De ancienneteitslijsten in dit werk zijn voor de hoofdofficieren gemaakt zonder rekening te houden met het wapen, waartoe de betrokkene behoort; voor deze officieren en voor de opperofficieren worden de data van geboorte en van bevordering in de verschillende rangen aangegeven.

Deze officieele gegevens stellen ons in staat de volgende tabel samen te stellen :

Saksische Officieren.

	Leeftijd		Gemiddelde leeftijd bij de bevordering tot den laatsten rang.	Tijd doorgebracht in den onmiddellijk voorafgaanden rang.
	der oudsten.	der jongsten.		
Luitenant-Generaals 1) . .	54 jaar.	53 jaar.	53 jaar.	3 jaar.
Generaal-Majors	53 „	48 „	51 „	3 „
Kolonels	52 „	47 „	48 $\frac{1}{2}$ „	2 $\frac{1}{2}$ „
Luitenant-Kolonels . . .	50 „	44 „	46 „	5 „
Majors	49 „	39 „ 2)	42 $\frac{1}{4}$ „	9 „

1) Op 1 Januari 1900 telde het Saksische leger slechts 6 Luitenant-Generaals, waaronder één vorstelijk persoon (van 35 jaar) en één titulair (van 67 jaar), waarmede geen rekening voor de tabel gehouden is.

2) Officieren van den Generalen Staf.

Wat de Beijersche officieren betreft, zij worden met dezelfde ancienneteit Eerste-Luitenant en Kapitein als in de andere contingenten. Daarentegen zijn zij bij bevordering tot Majoor en Luitenant-Kolonel de Pruisische officieren ongeveer twee jaren vóór. Dit voordeel is echter niet zoo belangrijk als het wel schijnt, want tengevolge der eischen van kennis, die men in Beijeren aan den aspirant-officier 1) stelt, worden zij 1½ of 2 jaar later tot officier benoemd dan in de andere contingenten.

III. Gevolgtrekkingen.

De bevordering in het Duitsche leger wordt gekenmerkt door een groote regelmatigheid en gelijkheid voor de verschillende wapens; dit is te meer merkwaardig, omdat zij uit geen enkel wettelijk voorschrift dienaangaande voortvloeien. Er bestaat in Duitschland geen wet op de bevordering en het zijn alleen traditiën, in enkele gevallen door kabinetorders gesanctionneerd, die aan de carrière van den officier een regelmatig verloop geven.

Laten wij in groote trekken die loopbaan nagaan.

In het algemeen moet ieder aspirant-officier om den rang van Tweede-Luitenant te behalen voldoen aan de volgende eischen: Een zekeren tijd in den troep dienen als Porte-épée Fähnrich; aan de examens voor officier voldoen na een cursus op een krijgsschool te hebben doorloopen; eindelijk aangenomen worden door een korps officieren. Hoewel op deze regels enkele uitzonderingen zijn, zijn zij toch de grondslag van wat men dikwijls de gelijkheid van herkomst der Duitsche officieren noemt. Van den aspirant-officier wordt voor alle wapens dezelfde kennis geëischt en de bevordering tot officier heeft op denzelfden leeftijd plaats (gemiddeld 18 à 20 jaar).

1) In Beijeren wordt van den aspirant-officier gevorderd het „abituriënten examen”, terwijl de Pruisische candidaat met het veel lichtere examen van „porte-épée Fähnrich” volstaan kan, dat gewoonlijk twee jaar vroeger dan het „abiturienten examen” afgelegd wordt.

Gerekend van dat oogenblik wordt de officier naar ancienneteit en bij keuze bevorderd. In beginsel wordt een officier, die door zijne ancienneteit aan de beurt is voor bevordering en die niet aan de voorwaarden voldoet om den hoogereren rang naar behooren te vervullen, niet bevorderd. Hij verlaat dan de gelederen, min of meer vrijwillig, somtijds met den titulair hoogereren rang, dikwijls ook wordt hij ontslagen met de vermelding Z. D. (zur Disposition), aan welke positie enkele activiteitsvoorrechten verbonden zijn, waardoor hij zekere speciale betrekkingen in het leger vervullen kan. Kortom het beginsel, dat streng is op papier, laat in de toepassing eenige matiging toe; maar in het algemeen heeft de officier, die eenmaal gepasseerd is, geen recht meer op bevordering: hij maakt plaats voor anderen.

Staan wij nu een oogenblik stil bij de voornaamste punten in de loopbaan van den officier, alvorens hij eervol ontslag krijgt.

De officieren van den Generalen Staf buiten beschouwing latende, daar deze bopaalde voorrechten hebben, kan men ze aldus samenvatten, naar gelang de officier den dienst al dan niet verlaat vóórdat hij de hoogere rangen behaalt.

1e. De Duitsche officier krijgt zijne aanstelling tot Luitenant op zijn 19e of 20e jaar, wordt Kapitein tegen zijn 33e en Majoor tegen zijn 43e jaar; hij heeft dus *24 dienstjaren* als officier alvorens hoofdofficier te worden.

2e. De Duitsche Majoor, bestemd voor de hoogere rangen, wordt hoofdofficier tegen zijn 40e jaar; hij heeft *12 jaar* noodig om den rang van opperofficier te behalen, dien hij gemiddeld op zijn 52e jaar verkrijgt.

De vergelijking van deze twee getallen toont aan dat de bevordering in de hoogere rangen bijzonder snel is; daarvoor is noodig dat een groot getal officieren het leger verlaat en voornamelijk als Kapitein en Majoor. Deze laatste rang is de grens van waar af de bevordering bij keuze met de uiterste gestrengheid wordt doorgevoerd.

Hieruit volgt dat de positie der officieren, die niet den

majoor-rang behalen, niet bepaald voordeelig is, aangezien het grootste gedeelte van hunne militaire loopbaan in den luitenant-rang is doorgebracht. De verplichting echter voor deze officieren om in het civiele over te gaan wordt getemperd door den maatregel, die hen in de gelegenheid stelt om, na 10 jaren, den dienst met gedeeltelijk pensioen te verlaten.

Zoo krijgt de Eerste-Luitenant, die het leger verlaat na 10 dienstjaren (dus tegen zijn 29e jaar) f 400, de Kapitein na 22 dienstjaren (dus tegen zijn 40e jaar) f 1500, en de Majoor na 28 jaar (d. i. tegen zijn 46e jaar) f 2400 pensioen. 1)

De Duitse pers, hoewel zeer kiesch in dergelijke zaken, heeft niettegenstaande deze voordeelige conditiën, eenige opmerkingen in het belang van de gepensioneerde officieren doen hooren.

De klachten der Duitse dagbladen betreffen voornamelijk de weinige vastheid der positie van den officier in Duitschland; zij klagen over den onzekeren toestand van goede dienaren van hun vaderland, waarvan meer dan 90% tusschen het 40e en 50e levensjaar afgedankt wordt, wel is waar physick en moreel geheel geschikt, doch te oud om nog een nieuwen werkkring te zoeken. Deze wijze van handelen, zeggen zij, kan het aantal ontevreden en vermeerderen en achter het leger een soort van proletariaat in het leven roepen. Dewijl door eene verhooging der pensioenen het budget te veel bezwaard zou worden, verlangen sommige organen dat er meerdere burgerbetrekkingen opengehouden zullen worden voor officieren, die den dienst verlaten.

Wij zullen de beoordeeling van deze uitingen der pers in het midden laten. Wij willen echter opmerken dat door het al dan niet vrijwillig verlaten van het leger door die gepensioneerde officieren, de vernieuwing der officierskaders in de hand wordt gewerkt en gelegenheid gegeven de hoogere rangen van het leger door de nog jonge elementen uit het officierscorps te doen bezetten.

1) Zie *Revue militaire de l'étranger*, 2e semestre 1897, pag. 254.